

Модулі : Терапиялық стоматология

Тақырыбы : Ауыз қуысы кілегей қабатының гипо және авитаминоз кезіндегі өзгерістері

Орындаған: Әшірбеков Ф.З.
Факультет : стоматология
Тобы: 007-01-01
Курс: 5
Қабылдаған: Бакбаев Б.Б.

Жоспары :

I Кіріспе:

Витаминдерге жалпы түсінік

II Негізі бөлім:

Витаминдік жетіспеушіліктің себебі мен даму механизміне байланысты жіктелуі ;

A витамині ;

B тобының витаминдері ;

C витамині ;

D витамині ;

E витамині .

III Қорытынды

IV Қолданылған әдебиеттер

Кіріспе

- Витаминдердің адам ағзасы үшін маңызы өте зор. Олар зат алмасу үрдістерін қалпына келтіреді , мүйізгектелуді , ағзаның резистенттілігінің жоғарлауына септігін тигізеді , антиоксидантты қасиетке ие , жасушалардың пролиферациясына қатысады , ағзаның ісікке қарсы қорғанысына , ақуызбен гемнің биосинтезіне , тіндер тыныс алуында және басқа да тіндік метаболизмдерге, жасушалық үрдістерге қатысады .

фрукты
и овощи

хлеб, картофель,
рис, макароны

мясо, рыба,
яйца, бобовые

молоко и
молочные продукты

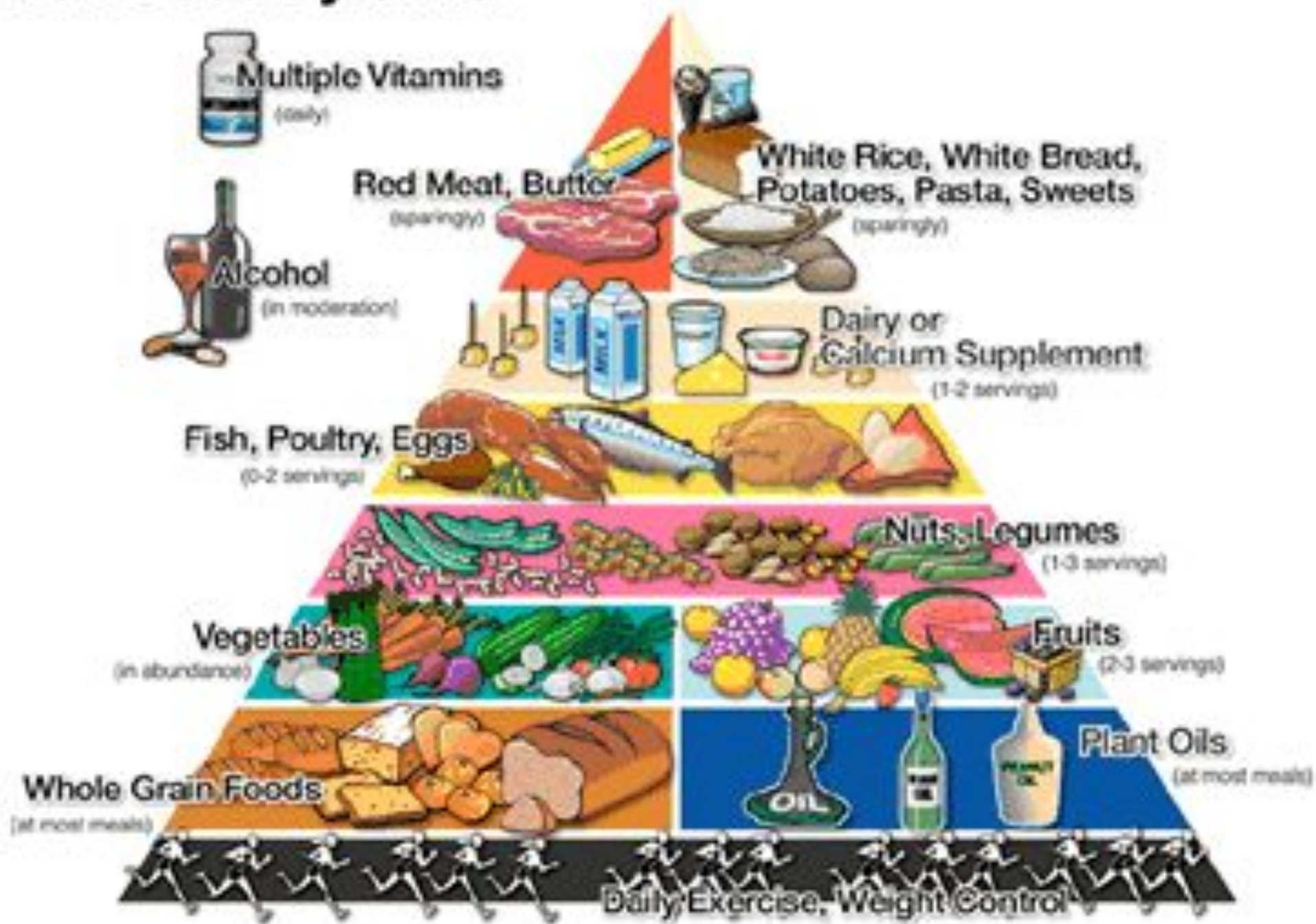
еда и напитки с высоким
содержанием жиров и сахара

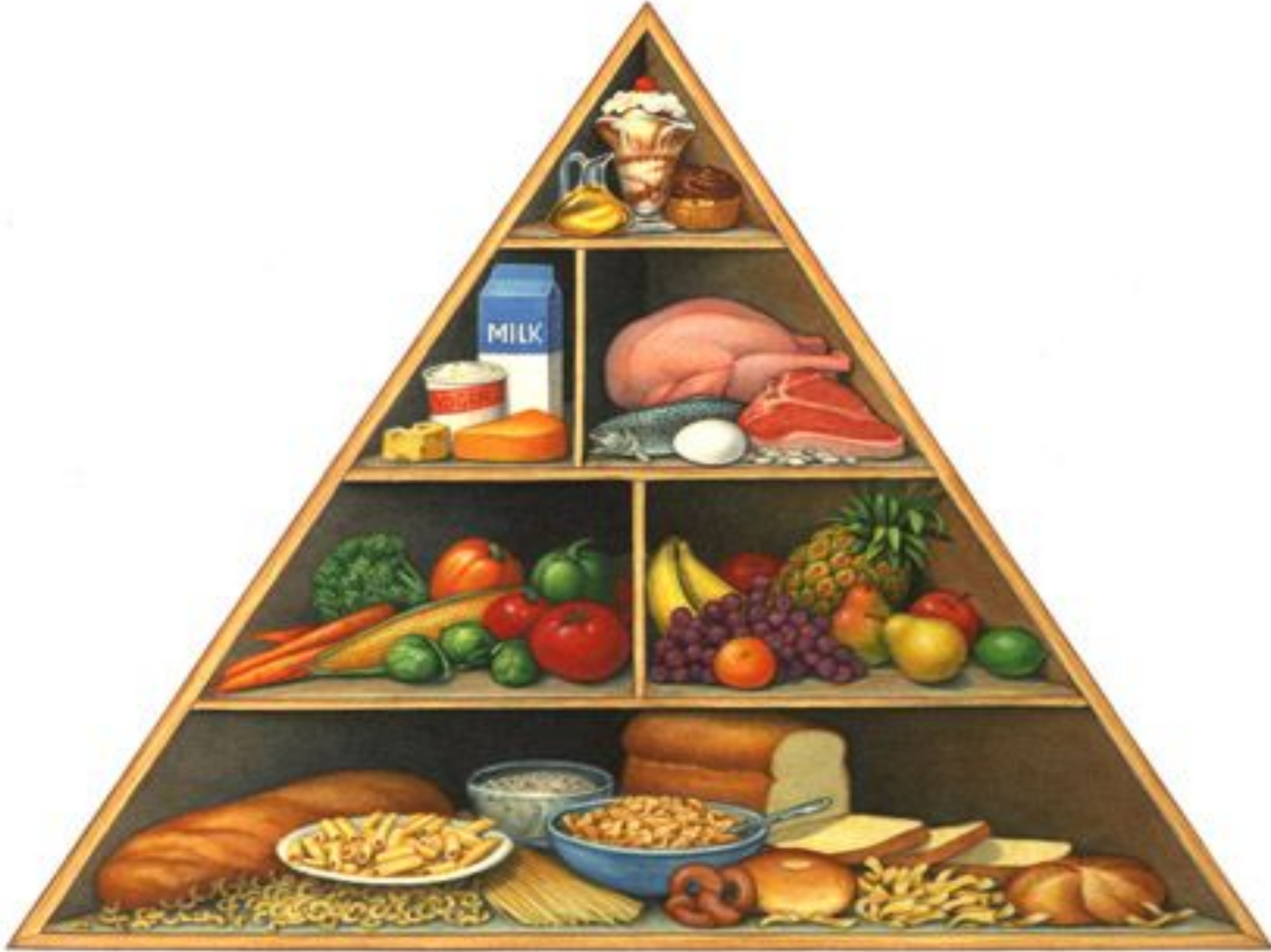

Традиционная пирамида Средиземноморской диеты

New Food Pyramid

**Витаминдік жетіспеушіліктің себебі мен даму
механизміне байланысты жіктелуі:**

**Гипо және
авитаминоздар**

Алиментарлы
(қалыпты тамақтанудың
бұзылысы)

Резорбтивті
(витаминдердің синтезі
мен сіңірілуінің
бұзылысы)

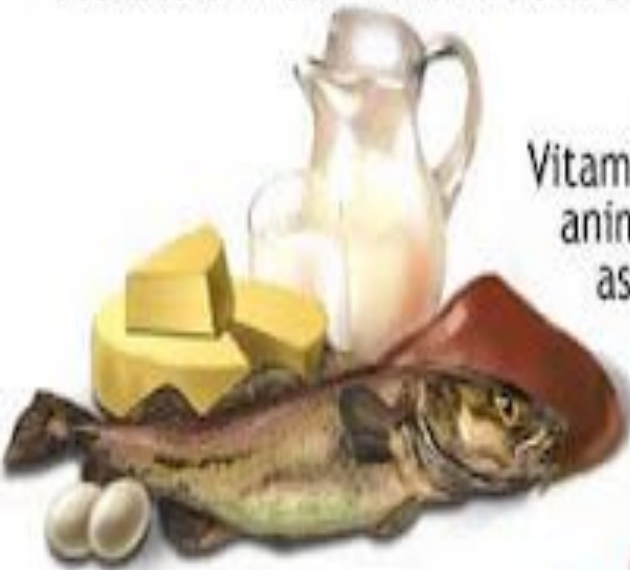
Диссминирленген
(Адам ағзасындағы зат
алмасу процесінің
бұзылысы)

А витамині (*ретинол*):

- А витамині майда еритін (жирорастворимым) витаминдер тобына жатады .Химиялық табиғаты жағынан ретиноидтар тобына жатады , себебі ол ретиноид қышқылының туындысы .
- А витамині (ретинол) жануар өнімдерінің құрамында кездеседі.А витаминінің көзіне (источник) күнбағыс майы , жұмыртқаның сарыуызы,бауыр жатады . Әсіресе , А витаминінің көп мөлшері кейбір балықтардың (треска , теңіз окуны , және т.б.) және теңіз жануарларында (кит ,морж , тюлень) бауырында кездеседі .

Vitamin A

Sources of vitamin A and beta-carotene:

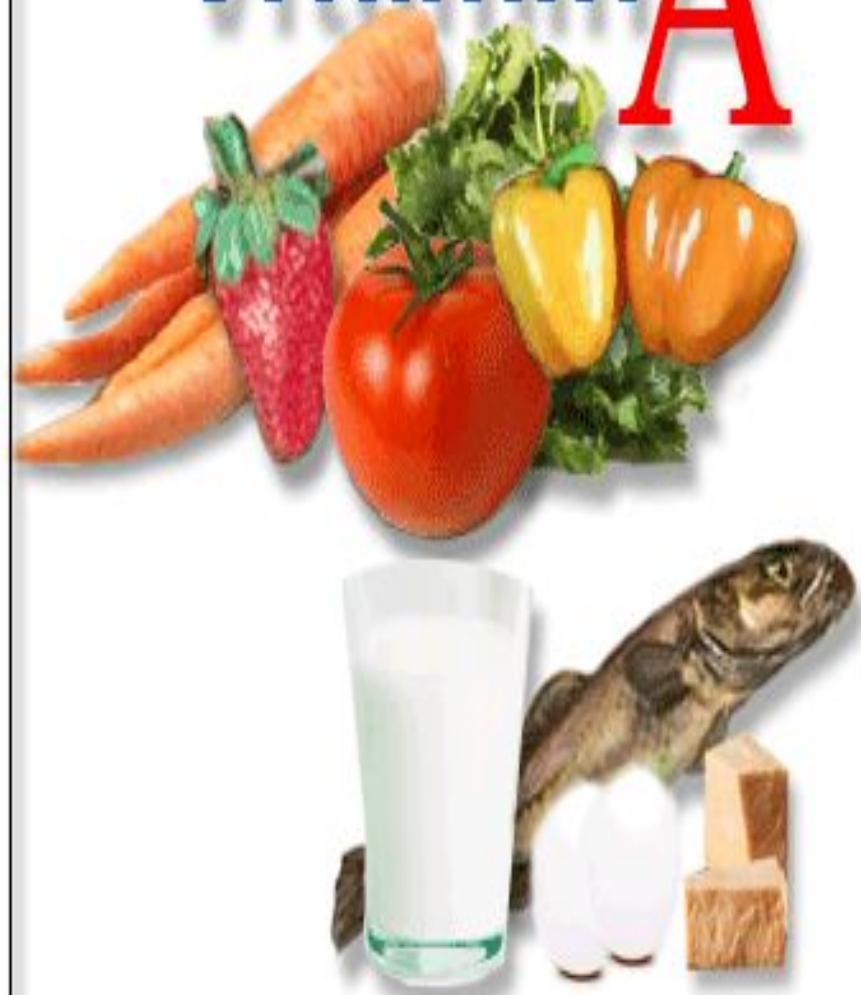
Vitamin A comes from animal sources such as eggs, meat and dairy products

Beta-carotene, a precursor of vitamin A, comes from green, leafy vegetables and intensely colored fruits and vegetables

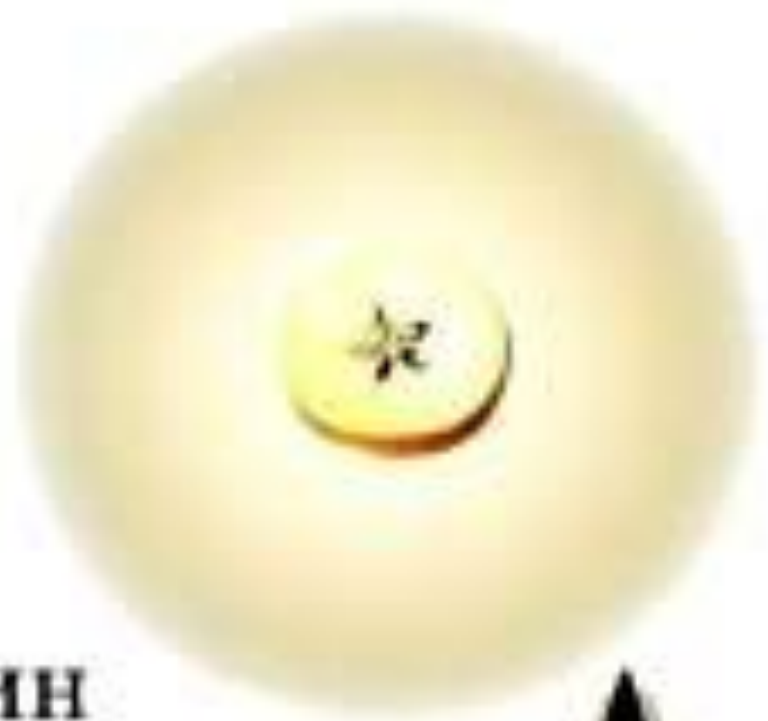
ADAM.

Vitamin A

А ВИТАМИНІ (*ретинол*):

- А витамині тағамдық заттарда, көкөністерде дәл бұл витамин түрінде кездеспейді .Көптеген көкөністерде (сәбіз , шпинат , салат , петрушка , жасыл пияз , щавель қызыл бұрыш , қара смородина , черника , крыжовник персик , абрикос және т.б.) құрамында каротин бар ,ол А провитаминоне жатады . Каротин адам ағзасына түскеннен кейін А витамині қалыптасады . Қазіргі таңда А витаминінің синтезі жасалынды . Медициналық практикада А витаминді құрамды препараттардың табиғи және синтетикалық препараттары қолданылуда : ретинол ацетаты және ретинол пальмитаты .

Витамин

A

А ВИТАМИНІ (*ретинол*):

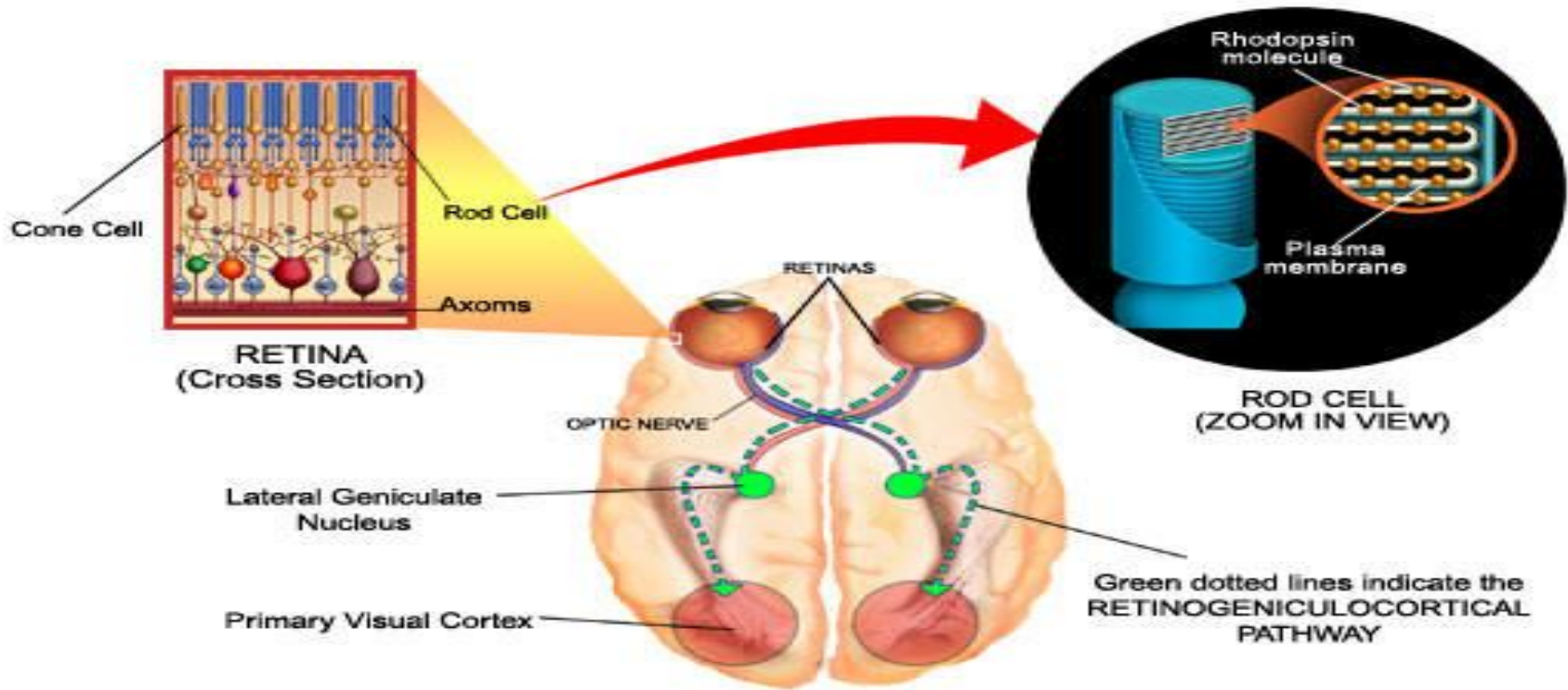
- А витамин препараттарын емдік және профилактикалық дозаларда қолданады .
- Профилактикалық дозаны адам ағзасының витаминге деген тәуліктік қажеттілігіне байланысты қалыптастырады (устанавливают). А витаминіне тәуліктік қажеттілік ересек ер адамдарда 1 мг (1000 мкг) , 60 жастан асқандарға- 800 мкг , әйелдерде – 800-1000 мкг , екіқабат әйелдерге қосымша - 200 мкг , балдарға жас ерекшеліктеріне байланысты - 400 - 1000 мкг .

А витамині (ретинол):

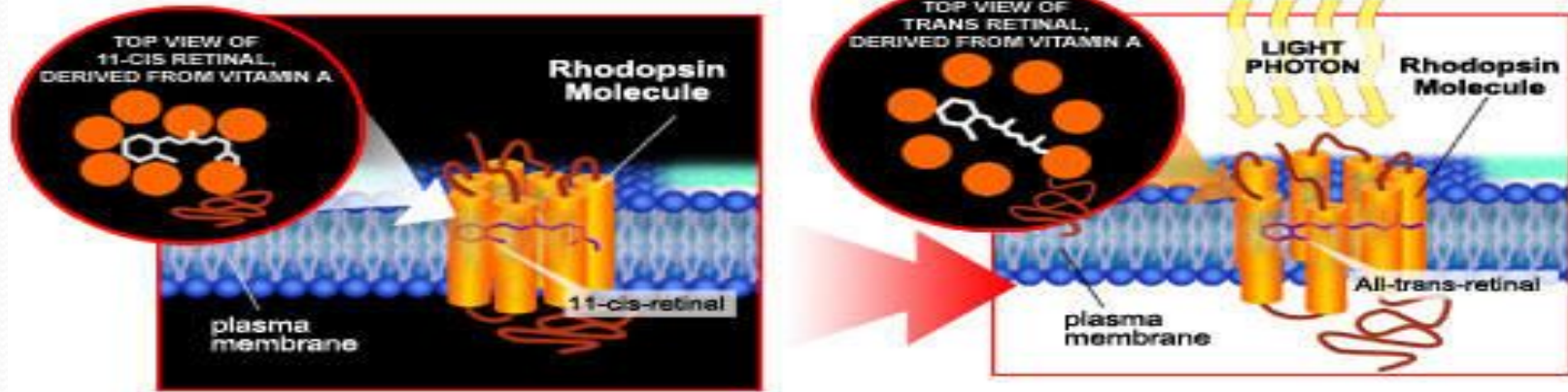
- А витамині иммунитетті тұрақтандыру үшін қажет . Сәуле және түсті қабылдауды қамтамасыз етеді . Оттекті қалыптастырушы үрдістерді белсендендіреді ағзаны энериямен қамтамасыз етуге қатысады , эпителийдің дифференциясын қалпына келтіреді .
- А витаминінің гипо және авитаминозында науқастар ауыз қуысы және терінің құрғақтығына , тырнақ пен шаштың сынғыштығына , көздің көруінің нашарлауына шағымданады .
- Тексергенде - тері қабатының түсінің бозаруы анықталады . Тырнақтар - жіңішке , жылтырсыз . Ауыз қуысының кілегей қабатының барлық беті құрғақ , ауру сезімі байқалады . Мұндай науқастардың анамнезінде асқазан-ішек жолдарының аурулары (жаралы ауру , гастрит) анықталады .

А витамині (*ретинол*):

- А витаминінің негізгі емдік мақсатта қолданылуы : гипо және авитаминоз А жағдайы , көз аурулары (дақты ритинит , ксерофтальмия , гемералопия , кератомалация , қабақтың экзематозды бұзылыстары) , терінің аурулары мен бұзылыстарында (үсік шалғанда , күйікте , жарада , ихтиоз кезінде , фолликулярлы дискератозда).

PHOTOISOMERIZATION OF RHODOPSIN

А витаминінің көздің көргіштігіне әсері

Емделуі :

- А витаминінің гипо және авитаминозындағы емдеуді гастроэнтерологпен бірге жүргізіледі . А витамині және оның туындылары (ретинол , третиноил 50000 - 100000 МЕ күніне , балық майы) тағайындалады .

В тобының витаминдері :

- В тобының витаминдері В1 , В2 , В6 , В12 зат алмасуына , нерв рефлекторлы регуляциясына , нерв импульсінің өткізілуіне , оттекті-қалыптастырушы үрдістерге қатысады .
- В1 (тиамин) витаминінің жетіспеушілігінде нерв жүйесінің функциональді бұзылыстарымен діріл (судороги) түрінде көрінеді , тітіркендіргіштік , нерв жүйесі бойымен ауру сезімі беріледі . Бұл категориядағы науқастарда неврит , невралгия, ауыз қуысы кілегей қабатының парестезиясы болуы мүмкін .

В тобының витаминдері :

- **В1 (тиамин) витамині** табиғатта бидай өнімдерінде , ұнда , овсада , гречкада және нанда кездеседі .
- Бидайды ұсақ ұнтақтау кезінде В1 (тиамин) витаминіне бай бидай бөліктерін алып тастайды , сондықтанда жоғарғы сортты бидай ұнынан дайындалған нанда В1 (тиамин) витаминінің мөлшері едәуір төмен дәрежеде болады .
- Медициналық мақсатта синтетикалық препараттар: тиамин бромид және тиамин хлориді қолданылады .
- Олар табиғи В1 (тиамин) витаминіне ұқсайды .

B1

B12

B2

B3

Bc

B6

Дневная норма витаминов группы В содержится в:

150 г печени

1,5-3 кг мяса

1 литре молока

0,5 кг творога

В2 (рибофловин):

- **В2 (рибофловин)** өсімдіктер мен жануарлар әлемінде кеңінен таралған . Адам ағзасына негізінен ет және сүт тағамдарымен бірге түседі .
- **В2 (рибофловин) витамині** ұнда , сүт сықпасында , жұмыртқаның сарыуызында , етте, балықта , бауырда , горохта , бидай қабықтарында көп кездеседі.
- **В2 (рибофловин) витамині** оттекті қалыптастырушы үрдістерге , көмірсу ақуыз майдың алмасуына қатысады , көздің көру функциясына әсер етеді және гемоглобин синтезіне қатысады .

В2 (рибофловин) витаминінің ГИПОВИТАМИНОЗЫ :

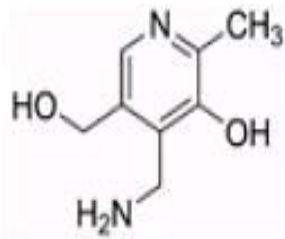
- В2 витаминінің гиповитаминозы кезінде ауыз қуысы кілегей қабатында және көзде елеулі өзгерістерге алып келеді . Олар : гиперемия , құрғақшылық , көптеген ауыратын ерін мен ауыз бұрышы жарықтары ,еріннің қызыл жегісі (кайма), мұрын қанаттары мен мұрын ерін қатпарларының терісінде шелушение байқалады .
- Науқастар : қышу сезіміне ,тілдегі ауру сезіміне шағымданады . Қарап тексергенде тіл бүртіктерінің атрофиясы анықталады .Жарықтан (сәуледен) көздің қорқуы , жастың ағуы , қабақтың бозғылттануы байқалады .

В6 (*пиридоксин*) ВИТАМИНІ :

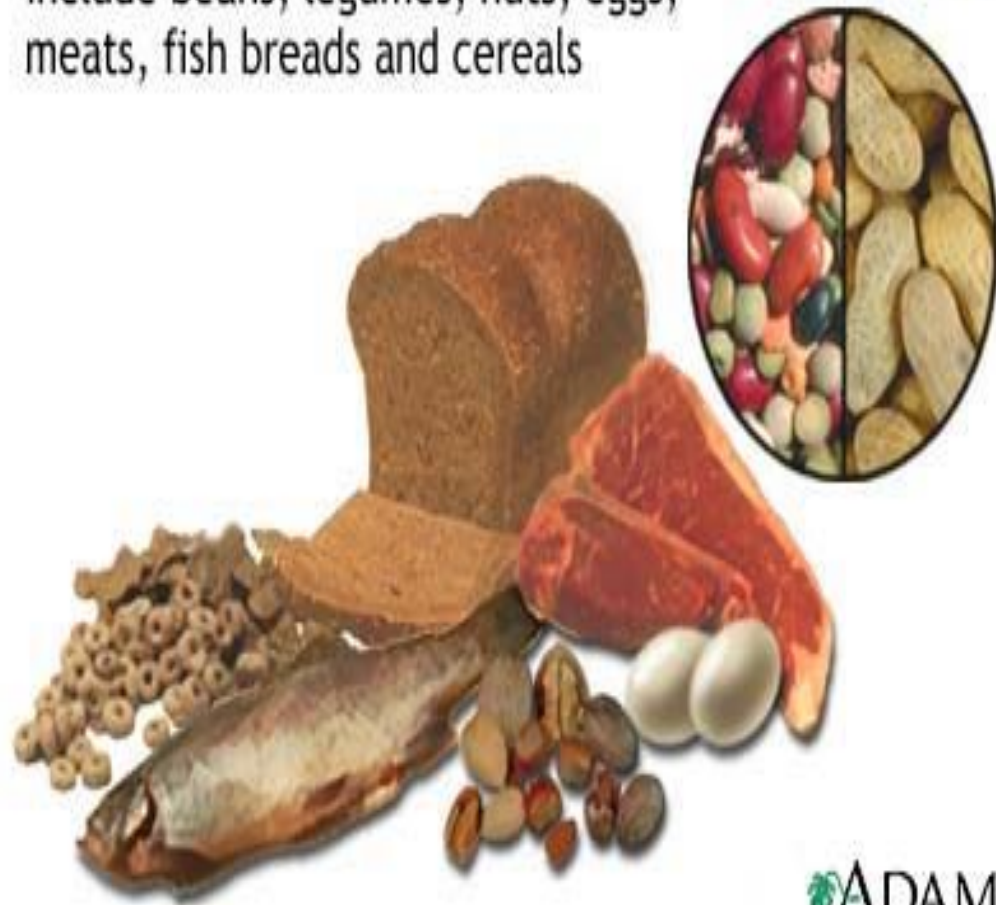
- **В6 (*пиридоксин*) ВИТАМИНІ :** өсімдіктер мен жануар ағзасында , көкөністерде , етте , балықта , сүтте , тресканың және ірі қара малдың бауырында , жұмыртқаның сарыуызында кездеседі .
- **В6 (*пиридоксин*) ВИТАМИНІНІҢ** көп мөлшері ұнда болады . Пиридоксиннің зат алмасуындағы маңызы ерекше . Ол ОЖЖ-нің және ПНЖ-нің қалыпты қызмет етуіне және гистамин алмасуына , май алмасуына қажет .

Vitamin B6

Food sources of vitamin B6 (pyridoxine) include beans, legumes, nuts, eggs, meats, fish breads and cereals

B₆

В6 (пиридоксин) витамині :

- В6 витаминінің жетіспеушілігі нерв жүйесіндегі ауру белгілерімен сипатталады (тітіркендіргіштік (раздражительность) , неврит , невралгия) науқастарда тағамға тәбетінің болмауы , жүрек айну байқалады . Ауыз қуысында В6 витаминінің гипо және авитоминоздың белгілеріне : ангулярлы хейлиттің пайда болуы , кілегей қабаттың құрғақтығы жатады .

В12 (цианокобаламин):

- В12 (цианокобаламин) витамині жануар тіндерінде қалыптаспайды .Оның синтезі табиғатта микроорганизмдермен , бактериялармен , актиномицеттермен , жасыл көк түсті балдырлармен жүргізіледі . Адам ағзасында және жануарларда В12 (цианокобаламин) витамині ішек микрофлорасында синтезделініп , басқа ағзаларға тарайды . Көп мөлшерде бауырда , бүйректе ,ішек қабырғаларында жиналады .
- В12 витамині өсу факторы болып табылады , гемопозддің стимуляторы , амин қышқылдарының синтезіне қатысады .
В12 (цианокобаламин) витаминінің гиповитаминозында анемия дамиды .

Vitamin B₁₂

Food sources of
vitamin B₁₂:

Eggs, meat, poultry,
shellfish, milk and
milk products

B12

The image features the text "B12" in a large, white, serif font against a solid blue background. The letter "B" is decorated with a sprig of red berries and green leaves at its top. At the base of the "B", there are three bell peppers: a red one, a yellow one, and a green one. The number "12" is decorated with a large orange mushroom and a smaller red mushroom at its base.

Емделуі:

- Емдеу витаминдік жетіспеушіліктің жергілікті және жалпы клиникалық көріністеріне байқалуына байланысты тағайындалады . В тобының витаминдерінің гипо және авитаминоздарында комплексті препарат нейромультивит кеңінен қолданылады . Оның құрамында тиамин гидрохлориді В1 , пиридоксин гидрохлориді В6 және цианокобаламин В12 1 таблеткадан күніне 3 рет тағайындалады .

Аскорбин қышқылы

С витамині :

- С витамині өсімдіктерде көп мөлшерде кездеседі :
плоды шиповника , капуста , лимон , апельсин , хрен ,
жеміс жидектер , хвояда және т.б. кездеседі.
- С витаминінің аз мөлшері жануарлар ағзасында
бауырда , миында , бұлшықеттерінде болады .
Медициналық мақсатта С витаминін синтетикалық
жолмен алады .
- Аскорбин қышқылы адам ағзасы үшін маңызы зор . Ол
өте айқын қалыптастырушы қасиетке ие . С витамині
оттекті қалыптастырушы үрдіске , көмірсу алмасуына ,
қан ұюына , тін регенерациясына , стероидты
гормондардың түзілуіне қатысады .

Vitamin C

Citrus fruits, green peppers, strawberries, tomatoes, broccoli and sweet and white potatoes are all excellent food sources of vitamin C (ascorbic acid)

Vitamin C

Витамин

С

Д ВИТАМИНІ :

- Қазіргі таңда Д витаминін химиялық құрылысы және әсер етуіне байланысты бір біріне жақын екі майда еритін заттармен атайды . Олар : эргокальциферол және холекальциферол . Бұл қосындылардың негізгі қасиетіне рахит ауруын емдеу мен ескерту қасиеті жатады , сондықтан , кейде оларды “рахитке қарсы витаминдер” деп те атайды .
- Эргокальциферол аз мөлшерде тағамдық заттарда : жұмыртқаның сарыуызында , күнбағыс майы , сүтте , икрада , өсімдіктерде кездеседі .
- Холекальциферол адамның терісіне күн сәулесі түскен кезде пайда болады .

Vitamin D

Е витамині :

- Е витамині - майда еритін витаминдер тобына жатады. Токоферол ацетат витамин Е - нің синтетикалық препараты болып табылады .
- Токоферолдар өсімдіктердің жасыл бөліктерінде , өсімдік майлары (күнбағыс , мақта , жүгері , жанғақ , қарамық , зәйтүн майы) токоферолға бай болып келеді . Сонымен қатар кейбір мөлшері : етте , майда , жұмыртқада , сүттің құрамында кездеседі .

Vitamin E

ПРОМЫШЛЕННЫЙ ВЫПУСК ВИТАМИНОВ

таблетки жувальні

БІОН 3

KID

3 пробіотики

12 вітамінів

3 мінерали

по 30 таблеток у флаконі

малиновий аромат

Кожна таблетка жувальна містить:

кальцій	80,0 мг
вітамін С	30,0 мг
ніацин	6,0 мг (NE)
вітамін Е	4,0 мг
залізо	4,0 мг
цинк	2,0 мг
пантотенова кислота	0,5 мг
вітамін В6	0,45 мг
вітамін В1	0,45 мг
вітамін В2	0,3 мг (B2) (3000 МКД)
вітамін А	0,1 мг
фолієва кислота	0,01 мг
біотин	0,0025 мг
вітамін D3	0,0028 мг
вітамін В12	0,0028 мг

пробіотики: *Lactobacillus rhamnosus* (10⁹ КОЕ), *Lactobacillus acidophilus* (10⁹ КОЕ), *Bifidobacterium bifidum* (10⁹ КОЕ)
 Вітаміни: вітамін А (1000 МЕ), вітамін В1 (1000 МКД), вітамін В2 (3000 МКД), вітамін В6 (450 МКД), вітамін С (30 мг), вітамін Е (40 мг), кальцій (80 мг), ніацин (6 мг), фолієва кислота (0,01 мг), біотин (0,0025 мг), пантотенова кислота (0,5 мг), цинк (2 мг), залізо (4 мг), D3 (0,0028 мг)

Витамины	для взрослых	для беременных	
Витамин А (ретинол)	до 2500	до 2500	МЕ
Витамин А (бета-каротин)	***	***	МЕ
Витамин В1 (тиамин)	1,0 - 1,5	1,5 - 2,0	мг
Витамин В2 (рибофлавин)	1,1 - 3,0	1,5 - 2,0	мг
Витамин В3 (никотинамид, ниацин)	18 - 20	15 - 20	мг
Витамин В5 (пантотеновая кислота)	4 - 7	4 - 7	мг
Витамин В6 (пиридоксин)	1,5 - 2,2	2,5	мг
Витамин В9 (фолиевая кислота)	0,2 - 0,4	0,8 - 1	мг
Витамин В12 (цианокобаламин)	2,0 - 3,0	3,0 - 4,0	мкг
Витамин С (аскорбиновая кислота)	50 - 60	70 - 100	мг
Витамин D (кальциферолы)	200 - 400	400 - 600	МЕ
Витамин Е (токоферол)	7 - 10	10 - 15	МЕ
Витамин Н (биотин)	30 - 100	30 - 100	мкг
Витамин К	45 - 80	65	мкг

Микроэлементы	для взрослых	для беременных	
Железо	10 - 15	30 - 60	мг
Йод	150	175 - 200	мкг
Кальций	500 - 1000	1000 - 1200	мг
Магний	270 - 400	320 - 355	мг
Марганец	2,0 - 5,0	2,0 - 5,0	мг
Медь	1,5 - 3,0	1,5 - 3,0	мг
Молибден	75 - 250	75 - 250	мкг
Селен	45 - 70	65 - 75	мкг
Фосфор	800 - 1000	1200	мг
Хром	50 - 200	50 - 200	мкг
Цинк	10 - 15	15 - 20	мг

Таблица. Взаимовлияние микронутриентов

Отрицательное		Положительное	
vit. A		vit. B ₁₂	
vit. B ₃		vit. B ₂	
vit. B ₁₂		vit. B ₁	
vit. C		vit. B ₂	
vit. C		vit. B ₁₂	
vit. E		vit. B ₁₂	
Cu		vit. B ₂	
Cu		vit. B ₁₂	
Fe		vit. B ₂	
Fe		vit. B ₁₂	
Fe		vit. E	
Zn		vit. B ₂	
Ca		Fe	
Ca		Mn	
Ca		Zn	
Fe		Mn	
Fe		Zn	
Mg		Fe	
Zn		Cr	
Zn		Cu	
vit. A		vit. E	
vit. B ₂		vit. B ₆	
vit. B ₂		vit. B ₉	
vit. B ₂		vit. B ₁₂	
vit. B ₂		vit. K	
vit. B ₁₂		vit. B ₉	
vit. C		vit. E	
vit. C		Fe	
vit. D		Ca	
vit. K		Ca	
Ca		vit. B ₁₂	
Se		vit. E	
Cu		Fe	
Zn		Mn	

Қолданылған әдебиеттер:

- www.google.ru
- www.stomport.ru
- Лекарственные средства - М.Д. Машковский 2 том
- Терапевтическая стоматология - Боровский Е.В.
- Болезни слизистой оболочки полости рта Л.Я. Зазулевская .Алматы . 2010 жыл
- Заболевания слизистой оболочки полости и губ
- Боровский Е.В. , Машкиллейсон А.Л. Москва – 1984 год